

tována a že na vzdálenost asi 22 m od předu silnice, na kterou obdržel strojvůdce návěst, by zastavil, nebylo lze zastaviti vlak jedoucí rychlostí 10 km. Z těchto zjištění správně usoudily nižší soudy, že úkon výměnáře a závoráře na takovém místě nesměl býti svěřen téže osobě, že nemohl býti současně touž osobou obstaráván, poněvadž jí nestačí čas, by od výměn doběhla k závorám a je před projíždějícím vlakem stáhla. Dráha jest povinna, by vše zařídila, čehož jest podle vědy a zkušenosti třeba, by nebyla ohrožena bezpečnost dopravy, železničních zaměstnanců neb jiných osob. Že k této povinnosti náleží pečovati o to, by zřízenec mohl spustiti zábrany, jede-li nebo posunuje-li se vlak přes přejezd, plyne nejen z čl. 36 instrukce č. XIX., nýbrž i z věci samé a z účelu zábran. Že zástupci železničního podniku jeho správou pověřeni nedbali v souzeném případě ve stanici této povinnosti, vyplývá ze skutkových zjištění a právem proto uznaly nižší soudy, že žalovaná strana ručí za škodu nedostatkem povinné péče těchto zástupců způsobenou, neboť ručí za toto zavinění bezpodmínečně (§§ 26, 337 obč. zák.). Nebylo proto třeba, by se odvolací soud ještě pustil do otázky, zda se pomocníci dráhy (při posunování a při obsluhování závor zaměstnaní zřízenci dráhy) dopustili hrubé nedbalosti a zda žalovaná strana za zavinění těchto pomocníků ručí jen za předpokladu § 1315 obč. zák. Dovolání žalované strany nebylo proto vyhověti.

Naproti tomu jest dovolání strany žalující odůvodněno. Jest sice nižším soudům přisvědčiti, že kočí Josef P. nehodu spoluzavinil tím, že nevěnoval přejezdu přes kolej náležitou pozornost a opatrnost; nižší soudy však pochybily, pokud z toho vyvozují, že žalovaná strana ručí za škodu jen polovicí. Přehlédly, že nebylo tvrzeno, tím méně prokázáno, že nehodu zavinili žalobci, že tu tedy nejde o spoluzavinění poškozeného a že jen za tohoto předpokladu lze použiti předpisu § 1304 obč. zák., který patrně měly na mysli. Naopak tu jde o zavinění osob třetích (dráhy a kočího) a jest tedy použiti ustanovení § 1302 obč. zák., které ovšem vychází z předpokladu § 1301 obč. zák., že ke škodě, bezprávně způsobené, přispělo více osob společně; avšak § 1302 obč. zák. nepředpokládá, že bylo jednáno *communi consilio*. Opačný výklad zákona byl i v nauce, i v judikatuře opuštěn (srov. rozh. čís. 4940, 4874 sb. n. s. a literaturu tam uvedenou). Stačí, je-li škoda výsledkem neopatrného jednání neb opomenutí více osob. Nelze-li jejich podíly na této škodě určit, zodpovídají za ni nikoli jen rovným dílem, nýbrž solidárně. Opomenutí železniční správy a kočího Josefa P-a zavinilo srážku; lze sice odstupňovati přibližně míru zavinění, ale nelze rozdělit škodu na části, jež by připadly na jednotlivá opomenutí. Jest proto použiti velícího předpisu § 1302 obč. zák., podle něhož vinníci ručí solidárně a jest jim ponecháno, aby se dohodli mezi sebou o rozdělení náhrady.

Čís. 9236.

Zákon ze dne 26. března 1925, čís. 47 sb. z. a n. o prodloužení promlčecí lhůty pro některé pohledávky.

K přetržení promlčení nestačí, že byla žaloba podána dne 31. března 1928 na poštu, nemohla-li již téhož dne býti soudem přijata.

(Rozh. ze dne 4. října 1929, Rv I 200/29.)

Žaloba o zaplacení za dodávky a za práce byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Napadený rozsudek zamítá žalobu z důvodu promlčení podle § 1486 obč. zák. proto, že se vymáhaná pohledávka za dodávky a za práce vzniklé v roce 1919 a 1920 a do dne 1. dubna 1925 dospělá, promlčela dne 1. dubna 1928 a proto, že žaloba podaná dne 31. března 1928 na poštu, došla na soud teprve dne 2. dubna 1928, došla po uplynutí tříleté promlčecí lhůty, a tedy pozdě. Soud první stolice posoudil věc po stránce právní úplně správně, a neprávem poukazuje odvolatel k tomu, že občanský zákoník nemá ustanovení o tom, jak posuzovati podání na poštu, nutno použití jiných předpisů otázku tu řešících. Odvolatel dovozuje z doslovu §§ 902 a 903 obč. zák. a hlavně z tohoto ve spojení s § 89 zák. o soudní organizaci, že dny, po které se dála poštovní doprava, nelze do běhu lhůty počítati, a že tedy, že byla žaloba po skončení úředních hodin dne 31. března 1928 podána, a dne 1. dubna 1928 byla neděle, nutno za to míti, že žaloba dne 2. dubna 1928 u soudu presentovaná došla včas. Výklad tento není však správným. Jest ovšem pravda, že podle doslovu § 903 obč. zák., padne-li poslední den lhůty určené k plnění nebo k prohlášení na neděli nebo na zasvěcený svátek, nastupuje na jeho místo nejbližší příští všední den, a formálně správným jest i výklad odvolatelův ve příčině § 89 org. zák., ale tento předpis platí jen pro obor práva procesního, a nelze ho na obor práva hmotného ani rozšiřovati, ani jím hmotného práva se týkající předpis § 903 obč. zák. doplňovati, třebaže se tento předpis vztahuje nejen na plnění, nýbrž i na lhůty k prohlášením. Podle svého doslovu a systematického zařazení týká se předpis § 903 obč. zák. jen lhůt práva obligačního a jest jen slovně přizpůsoben znění předpisů o lhůtách práva procesního (§ 126 c. ř. s. a § 89 zák. o org. soudní). To plyne také z ustanovení § 903 obč. zák., že strany mohou smluviti něco jiného, ježto, ano jest zařaděno v tomto oddílu, může býti vztahováno jen na zákonné lhůty povahy dispositivní, nikoli také na lhůty promlčecí, jež podle § 1502 vš. zák. obč. třetí dílčí novelou nedotknutého, nemohou býti úmluvou stran prodlouženy; kdyby tomu zákonodárce byl chtěl, byl by to v novele vyjádřil. Že § 89 zák. o org. soudní netýká se lhůt práva hmotného, plyne rovněž z jeho zařazení a doslovu; vztahuje se rovněž jen na zákonné a soudcovské lhůty k úkonům soudního řízení, z čehož jest patrné, že slovy »v občanských právních věcech« nelze rozuměti právo hmotné, nýbrž jenom formální právo civilní na rozdíl od práva trestního. Tento výklad § 903 obč. zák. zastávaný na rozdíl od dřívější praxe z let 1899 a 1902, a souhlasně s plenis. rozhodnutím rak. nejv. soud. dvoru ze dne 22. dubna 1902, čís. 577 sb. úř. a ze dne 26. května 1915, jud. čís. 228, jest podle rozhodnutí sb. n. s. čís. 3759, 3854, 4230 stálým a nedoznal změny

ani rozhodnutím R I 761/28, neboť v tomto poslednějším případě nešlo o dny poštovní dopravy, nýbrž o to, že promlčecí lhůta končí teprve uplynutím posledního dne. To jest ovšem správné a v naprosté shodě s § 903 obč. zák., ale nehodí se na projednávaný případ, kde šlo o to, zda počítá se čas poštovní dopravy od 31. března do 2. dubna 1928 čili nic. Podle shora uvedeného se promlčecí lhůta o dni poštovní dopravy neprodluhuje, to tím méně, že žalobce, i když úřední hodiny dne 31. března 1928 nechal projít nepodav žalobu, mohl ji podati přes to ve lhůtě, kdyby byl žalobu vhodil prostě do schránky u soudu se nalézající, odkudž by byla bývala vybrána a presentována jako dne 31. března 1928 podaná, nebo mohl ji podati přímo u soudu v poslední den lhůty, t. j. dne 1. dubna 1928, neboť, i když den 1. dubna 1928 byla neděle, a podle § 43/I. j. ř. služba u soudu odpočívá, přece jest žurnální nedělní službou (§ 43/II. j. ř.) trvající od 8—11 o to postaráno, by podatelnou byla převzata podání, jež jsou vzhledem na poměry nebo na zájem stran nutnými. Ježto žaloba ani dne 1. dubna 1928 podána nebyla, došla dne 2. dubna 1928 na soud po uplynutí lhůty promlčecí jak soud první stolice správně dovodil, je výtka nesprávného právního posouzení a tudíž i neúplnosti řízení neodůvodněna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Zákonem ze dne 26. března 1925, čís. 47 sb. z. a n. byla naposled pro poválečné poměry prodložena promlčecí lhůta při pohledávkách v §§ 1480 a 1486 obč. zák. vytčených a ustanoveno bylo v § 1 zákona, že se takové pohledávky, pokud dospěly do 1. dubna 1925 promlčí dnem 1. dubna 1928, a v § 3 zákona, že pro pohledávky, které dospějí dnem 1. dubna 1925 počínajíc, nabývají účinnosti již §§ 192 a 194 třetí dílčí novely, a to ode dne 1. dubna 1928. Ze srovnání doslovu těchto dvou ustanovení zákona a materialíí zákona (srov. důvodovou zprávu tisk 5054 posl. sněm. 1925) patrně, že poslední prodložení promlčecí lhůty pro dotčené pohledávky, dospělé nejpozději do 1. dubna 1925, tedy ještě před 1. dubnem 1925 bylo přesně určeno na tři roky a skončilo tudíž uplynutím 31. března 1928, čímž nastaly též právní účinky promlčení, t. j. zánik pohledávky (práva) (§§ 1451, 1454 obč. zák.) i s hlediska § 903 obč. zák. Pro pohledávky dospělé dnem 1. dubna 1925 a později, má zákon v § 3 zvláštní ustanovení o promlčení. Názor dovolatelův, že lhůta promlčecí končila teprve uplynutím 1. dubna 1928, jest právně mylný. Povinností dovolatele jako bdělého věřitele bylo, by účinky promlčení své pohledávky — o níž není sporno, že náleží mezi pohledávky v § 1486 obč. zák. (novel. znění) vytčené a že byla do 1. dubna 1925 již dospělou — odvrátil žalobou domáhající se placení, podanou u soudu včas, t. j. nejpozději dne 31. března 1928 v úředních hodinách. Ne učinil-li tak, jdou škodlivé právní účinky zmeškání včasného podání žaloby na soudě na vrub jeho a nemůže je odčinit ani dovoláním se obdoby ustanovení § 89 org. zák. a § 126 c. ř. s., ježto těchto předpisů

nelze užití na lhůty práva hmotného, jakou právě jest promlčecí lhůta § 1 zákona čis. 47/1925. Nemohla-li žaloba dne 31. března 1928, až po skončení úředních hodin k soudu donesená, býti již soudem přijata, nemohly účinky promlčení pohledávky odvráceny býti ani tím, že byla žaloba podána ještě téhož dne na poštu, poněvadž k přetržení promlčení bylo nezbytno, by byla žaloba ještě před uplynutím lhůty promlčecí včas podána u příslušného soudu (§ 1497 obč. zák.), tedy ještě dne 31. března 1928, kdežto dovolatelova žaloba došla na soud až 2. dubna 1928.

Čís. 9237.

Usnesení prvního soudu, že »1. jest osobu považovati za stranu a že tudíž jako svědek nemůže býti vyslechnuta a 2. že se tedy od důkazu výslechem této osoby upouští pro nerozhodnost«, lze v první části (ad 1) napadati odvoláním. Potvrdil-li odvolací soud napadené usnesení, jest přípustným rekurs na dovolací soud. Výrok ad 2 lze napadati odvoláním (dovoláním).

»Zákonnými zástupci« ve smyslu § 373 c. ř. s. jsou osoby, jež vedou právní správu jmění. Každý zákonný orgán povolaný k právní dispozici má býti slyšen jen jako strana, nikoliv jako svědek, třeba sám nepředsevzal disposici.

Ředitelství spořitelny zvolené ze členů výboru jest »zákonným zástupcem« spořitelny ve smyslu § 373 c. ř. s. Lhostejno, že podle stanov spořitelny zastupoval spořitelnu proti úřadům i proti soukromým osobám předseda ředitelstva anebo zmocněnec vykázaný řádnou plnou mocí.

K tomu, zda jest vyloučen rozhodce z důvodu § 20 čis. 1 j. n. jest přihlédnouti z úřadu. Stranou miní se v § 20 čis. 1 j. n. podmět sporného práva neb povinnosti, nikoliv jeho representant, zástupce, funkcionář neb úředník.

(Rozh. ze dne 4. října 1929, R II 80/29.)

Rozhodčí soud ustanovený podle rozhodčí smlouvy v právní věci mezi Mořicem W-em a Bertou W-ovou s jedné a spořitelnou v N. s druhé strany, vynesl tento výrok: Spořitelna v N. má žalobci Mořici W-ovi 60.000 Kč zaplatiti do 14 dní. Znalecký poplatek prokuristy G-a a ředitele F-a po 1.000 Kč ponese každá strana z polovice ve stejné lhůtě. Tím jsou veškeré jakékoliv nároky Berty W-ové (Mořice W-a a Leopolda F-a) proti spořitelně v N. vyrovnány. Žalobě Mořice W-a a Berty W-ové, by byl rozhodčí výrok prohlášen bezúčinným, procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Podle žalobního tvrzení vynesli rozhodci na základě rozhodčí smlouvy dne 25. listopadu 1927 v N. výrok: Spořitelna v N. má žalobci zaplatiti do čtrnácti dní 60.000 Kč. Poplatky znalců prokuristy G-a a ředitele F-a po 1.000 Kč ponese každá strana z polovice ve stejné lhůtě. Tím jsou veškeré jakékoliv nároky Berty W-ové, pokud se týče Mořice W-a a Leopolda F-a proti spořitelně v N. vyrovnány. Tento rozhodčí výrok jest bezúčinný